

Fejfájás gyermek- és serdülőkorban

dr. Farkas Viktor
I. Gyermekklinika, Budapest

Gyermekkori krónikus és visszatérő fejfájások

Krónikus, recurráló fejfájás a gyermekkorban

- Alapkérdés

Az elsődleges \longleftrightarrow másodlagos
fejfájások

Időben való elkülönítése

Elsődleges Fejfájások

- Jelentős részük
 - orvosilag nem diagnosztizált,
 - adekvát kezelésben nem részesül
 - a betegek OTC készítményeket használ

II. Budapesti Konferencia

Gyermekkori fejfájás

- Acut (egyszeri) fejfájás

nagy részük benignus

- Krónikus fejfájás
 - sokszor korán jelennek meg orvosuknál
 - fontos a szoros megfigyelés (1-2 hónap) naplővezetéssel

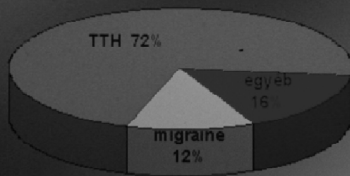
Krónikus, recurráló fejfájás a gyermekkorban

- A gyakorló orvos számára

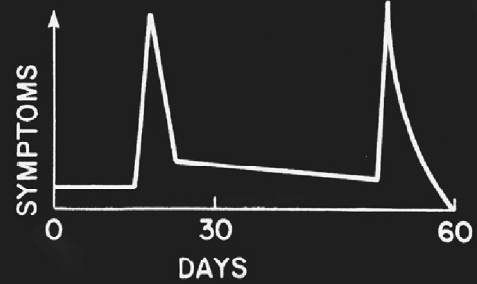
Kihívás:

- diagnosztikus
- terápiás

Elsődleges fejfájások megoszlása gyermekkorban

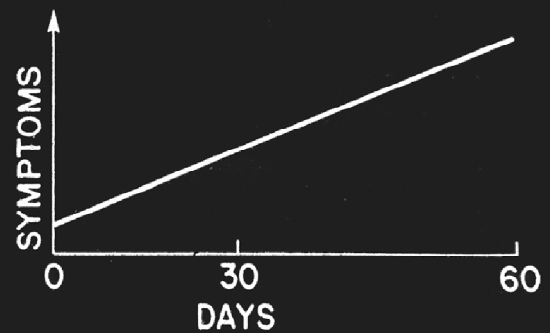
MIGRAINE HEADACHES

TENSION HEADACHES

ORGANIC HEADACHES

I. Fejfájás:

- progresszív jellegű
- tünettana: nem jellemző
- lehet enyhefokú, intermittáló, gyakran reggel jelentkező a fejfájás
- analgetikumra reagál, majd recurrál.
- gyakran éjszakai alvásból ébredtet

II. Vomitus

- az intrakran. nyomásfokozás egyik leggyakoribb tünete
- gyakran társul fejfájással de nem a hátsó scala térszűkítő folyamatnál
- gyakran visszatérő jellegű, a reggeli órákban
- nausea???

III. Magatartásváltozás

- magatartás és személyiség változás
lethargia
irritabilitás

különösen ha fejfájás, vomitus társul mindehhez!!

IV. Szemfenéki pangás

- **papilla oedema**
(hiányzik a gyermekkori agydaganatok felében)
- jelenléte alátámasztja, de hiánya nem zárja ki az intrakran. nyomásfokozódást.
- nem specifikus: ICP nélkül is lehet
pl. opticus neuritis, polyradiculitis
- cave: decolorált papilla

V. Szemészeti eltérések

- congenitalis papilla anomaliák:
 - pseudopapillaoedema
 - drusen papilla

a funduson az érképletek: nem tágak
nem kanyargósak

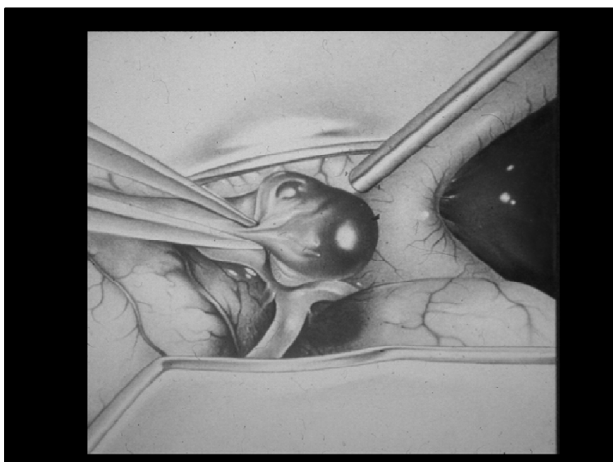
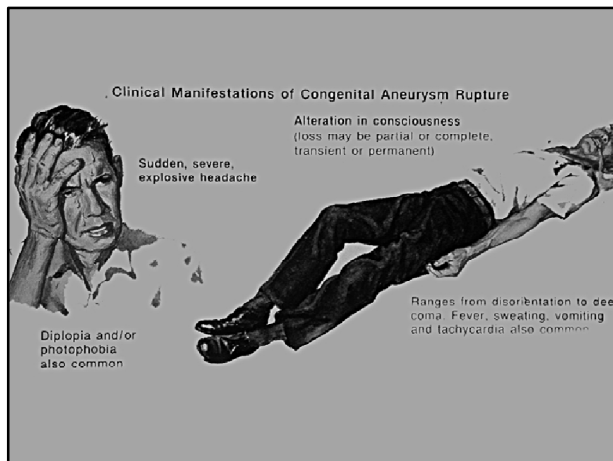
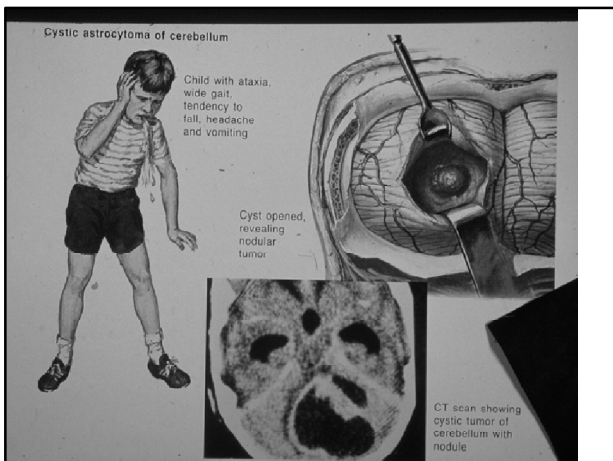
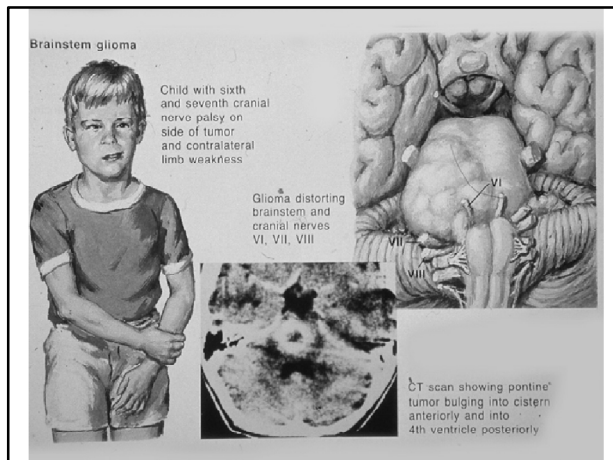
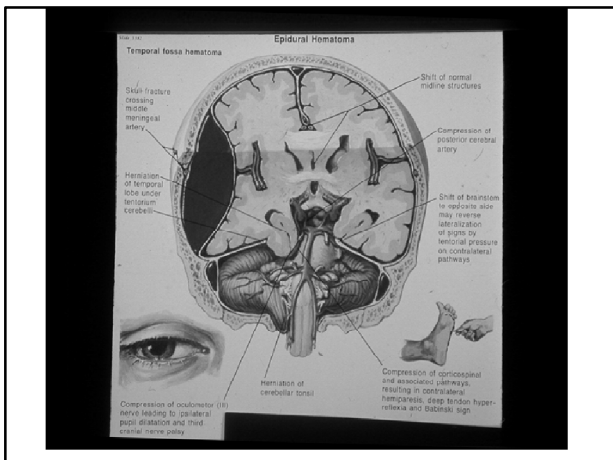
Abb. 25. Drusenpapille, rechtes Auge, 49jähriger Patient. Deutlich treten hier am oberen und nasal oberen Papillénrand die Drusen als rüundliche, glitzérnde Gebilde zutage, die der Papille ein maubearbeitigtes Aussehen verleihen. In der übrigen Zirkumferenz sind keine Drusen vorhanden. Das Auge ist voll funktionstüchtig.

VI. Szemészeti eltérések

- Diplopia:
 - kevésbé gyakori gyakori
 - ált. a VI. agyidegek érintettsége
 - uni-, bilateralis jellegű
 - fluktuál

VII. Tömegeltolódás:

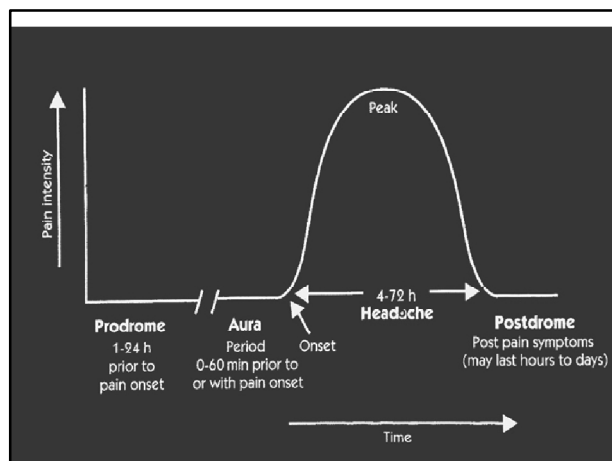
- cerebellaris tonsilla ----- foramen magnumba
- uncus gyri hippocampi a tentoriumba
tünettana. agytörzsi diszfunkció, mely sokáig reverzibilis
- rostralis globalis eltolódása az agynak

Elsődleges Fejfájások diagnosztikája

- Nem kizárásos diagnózis !!!
- (saját véleményünk, gyakorlatunk)
- speciális gyermekgyógyászati szempontok
- Pozitív klinikai diagnózis !!

II. Budapesti Konferencia

Migrén aura nélkül: IHS kritériumok

A: N ≥ 5

B: 4 - 72 h

C: 1. • Gyermekkor?
2. • Adolescenskor?
3. ++ / +++
4. • disztinkciók?

D: 1. •
2. •

E: normal

Gyermekkori migrén: IHS kritériumok

roham tartam:: 1 – 72 h

(>2 h: prospektív fejfájás naplővezetését tételezi fel)

lokalizáció:

gyakran bilaterális kisgyermekkorban
unilaterális adolescenskortól
általában fronto-temporalis
(*occipitalis fejfájás ritka, gyakran kísér structuralis lesiót*)

Kísérő tünetek:

kisgyermekkorban: photophonia és/vagy phonophobia általában
elfedett a magatartásváltozással

ICHD-II (Cephalalgia 2003)

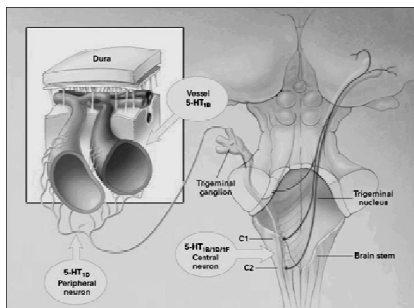
- 1.1. Migraine without aura (MO)
- 1.2. Migraine with aura (MA)
 - 1.2.1. Typical aura with migraine headache
 - 1.2.2. Typical aura with non-migraine headache
 - 1.2.3. Typical aura without headache
 - 1.2.4. Familial hemiplegic migraine (FHM)
 - 1.2.5. Sporadic hemiplegic migraine
 - 1.2.6. Basilar-type migraine
- 1.3. Childhood periodic syndromes
- 1.4. Retinal migraine
- 1.5. Complications of migraine
 - 1.5.1. Chronic migraine
 - 1.5.2. Status migrainosus
 - 1.5.3. Persistent aura without infarction
 - 1.5.4. Migrainous infarction
 - 1.5.5. Migraine-triggered seizures
- 1.6. Probable migraine

Long-term outcome of childhood headache

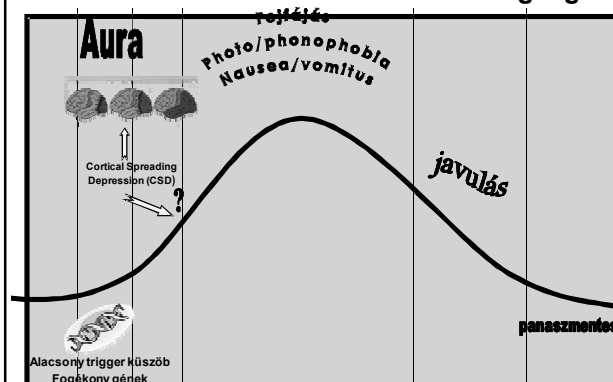
- The evolution of primary headache syndromes cannot be predicted!
 - some patients will worsen and became chronic
 - others will be relieved
 - will stay the same for decades
- for the **Future**:
 - important to classify subtypes to provide prognostic factors
 - evolutionary patterns

Intrinsic brain activity triggers trigeminal meningeal afferents in a migraine model

Hayrunnisa Bolay^{1, 3}, Uwe Reuter^{1, 3}, Andrew K. Dunn^{2, 3}, Zhihong Huang¹, David A. Boas² & Michael A. Moskowitz¹
Nature Medicine February 2002 Volume 8 Number 2 pp 136 - 142

Migraine: epizódikusan fellépő multifaktoriális neurovascularis betegség

Migraine comorbiditás I.

- cardiovascularis betegségek
 - stroke
 - hypotonia, hypertonia
 - Raynaud-kór, mitralis prolapsus
 - angina, myocardialis infarctus
- Neurológiai betegségek
 - epilepszia

Migraine comorbiditás II.

- Pszichiátriai betegségek
 - depresszió
 - pánik betegség, mánia
- Egyéb betegségek
 - funkcionális bébetegségek
 - asthma bronchiale, allergiás betegségek

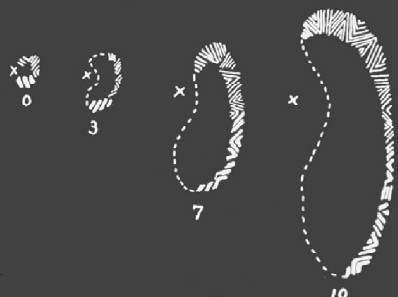

Abb. 2: Skizzen der Entwicklung seines eigenen Fortifikationsspektrums zu verschiedenen Zeiten nach Beginn des Migräneanfalls von Lashley (1941). Das 'X' bezeichnet jeweils den visuellen Fixationspunkt. Die Zahlen kennzeichnen die Minuten nach Beginn des Anfalls. (Aus Lashley, K.S., 1941: Arch. Neurol. Psychiatry 46, 331-339. Copyright 1941, American Medical Association: Wiedergabe mit Genehmigung).

Lewis Carroll (Charles Lutwidge Dodgson, 1832 - 1898)

angol matematikus, a logika tudósa, fotográfus, regényíró

"Alice's Adventures in Wonderland" (1865)

"Through the Looking-Glass" (1871)

- Halálakor a legnépszerűbb angol gyermekkönyv
- saját migrénes aura tünetének felhasználásával írta

Oxford. Christ Church kollegium

az egyetem dőkánjának három kislánya, - különösen az egyik, Alice - gyakran vendégszékelt a beszédhibás matematikuskánál.

Migraine terápia

- Gyógyszeres Terápia
 - roham terápia (acut, abortiv)
 - profilaktikus kezelés (preventiv)
- Nem-Gyógyszeres Terápia
 - praecipitáló faktorok eliminálása
 - pszichoterápia, magatartás terápia

Migrén Terápia

- Nem gyógyszeres terápia:

Trigger faktorok: azonosítása és
eliminálása

Fejfájás napló !

Alternatív medicina ????

Migrén Terápia

- Trigger Faktorok

stressz !!!

menstruációs rendellenességek
(fogamzásgátlók)

~~alimentáris faktorok~~

Precipitáló migrén faktorok: Női hormonok

- ennek arányában: életkori változások
 - menarche
 - menstruáció
 - terhesség
 - orális contraceptívumok használata
 - menopausa
 - **neme aránya** a reprodukтив korban
(Férfi : Nő) : 1 : 3